

verschwiegen hätte. Die sorgfältige Durchsicht des erhaltenen Textes läßt deren Spuren erkennen und Menander ist uns hierin ein guter Wegweiser.

Dort wo E., aus Lazar schöpfend, die Schlacht bei Khalkhaß beschreibt, erwähnt er am Schlusse, daß „man Gesandte ins Hunnenland und an die übrigen Stämme der Barbaren schickte, die Mitwirker des Hunnenlandes (d. h. Verbündete des Hunnenreiches) waren, um mit ihnen einen Eid abzuschließen und das Bündnis dadurch unzertrennbar zu gestalten“ usw. Dies alles bezieht sich auf die römische Gesandtschaft vom Jahre 570, an deren Spitze Zemarchos stand. An die Schwierigkeiten, die Zemarchos bei seiner Rückreise bestanden hatte, erinnert E., als er die Bemühungen Vasaks hervorhebt, um die Pässe von Tmorik', Kordik' (im Süden), Arcakh, Albanien (im Norden) und Georgien und Khaltik' (im Nordwesten) abzusperrern, indem er an die Grenzwachter die Ordre gibt, „daß niemand Unterkunft geben dürfe“; wobei obwohl verschwiegen ist, wem die Unterkunft verweigert werden solle, glaubt doch der Verfasser für notwendig, zur Ergänzung des Satzes den Zemarchos vorauszusetzen.

Menander erzählt, daß die Türken um 569/71 einen Einfall in Medien ausgeführt haben. Dies gibt E. in folgenden Worten wieder: „Denn... manche fielen aus der östlichen Gegend des Landes in das Land Atrpatakan ein und richteten in verschiedenen Orten viel Schaden an, indem sie viele Feuerempel ausplünderten und zerstörten.“ Wer als die Türken konnten vom Osten her in Atrpatakan einfallen?

§ 27. Sterne in lichtvoller Helligkeit; ein neuer chronologischer Anhaltspunkt zur Feststellung des historischen Terrains. — Als der armenische Aufstand noch im Gärungsstadium stand, fügt E. hinzu, „da nahmen sie (die Perser) Zuflucht zu den größten Befestigungen, und sie (die Armenier) gingen, das Kreuzzeichen machend, auf die Armee los; da geschah es, daß die Mauern der zwei größten Burgen, ohne daß sich jemand ihnen genähert hätte, von selbst niederfielen, so daß die ganze

Bevölkerung des Landes, von dem großen Wunder in Furcht geraten, durch eigene Hand die Feuerempel niederbrannte; indem sie die Gesetze des Magiertums verleugneten, legten sie das Bekenntnis auf das Evangelium ab. — Es wurden noch andere große Vorteile von den Kriegern geleistet; denn wo es nicht zu erwarten war, daß jemand an Gottesnamen erinnerte, (dort) beherrschte große Beklemmung die Bevölkerung und jedermann erzählte seinem Nächsten von neuen und wunderbaren Visionen. — Es erschienen ebenfalls Sterne am Himmel, in größter Helligkeit (wörtlich: sehr lichtvoll) strahlend, was sie vorher in ihrer Natur nicht hatten.

Der Satzbau scheint hier stark gelitten zu haben. Dem Sinne nach will der Geschichtsschreiber auf zwei ungewöhnliche Naturerscheinungen Gewicht legen: auf einen Erdstoß und eine Sternhelligkeit. Diese letztere muß etwas Außerordentliches gewesen sein. Neue Kometen? Die chinesischen Annalen erwähnen aus dieser Zeit drei Kometen, die in den Jahren 565, 568 und 574 am Himmel sichtbar waren; für die ersten zwei legen auch die Syrer (Michael und Abulfaradsch) Zeugnis ab. Die Ausdrucksweise E.s setzt vielmehr Sterne voraus, die in der Mehrzahl am Himmel in außergewöhnlicher Helligkeit gegläntzt haben. Dem Ausdrucke kann eher eine Planetenkonstellation zugrunde gelegt sein. Wie die Rechnung der Astronomen bestätigt, standen in der Tat von Mitte Februar bis Mitte März 571 n. Chr. die Planeten Jupiter und Saturn im Skorpion dicht übereinander. An der Helligkeit der Planeten erkannten die Araber ein Vorzeichen der Geburt Mohammeds.

Das gewonnene Jahr wird auch durch das Erdbeben bestätigt, worauf Elisäus bei der Erwähnung der Mauereinstürze hindeutet. In der arabischen Tradition ist die Sage überliefert, daß bei Mohammeds Geburt (571) in Madain ein heftiges Erdbeben stattgefunden habe, wobei von der königlichen Halle 14 Coquets (Schorfa) abgestürzt, das heilige Feuer ausgelöscht und der See Sava ausgetrocknet sei. Die Übereinstimmung der Berichte bei Elisäus und den Arabern ist einwandfrei.

Մասսայական ձեռնարկումների սեկտոր: Բաց անհնր գարծարանների եւ խորհրդային ու կրեկտիվ անտեսութիւնների դռները զպրոցների առաջ: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 29: [144]

Մոլոտով Կ. Մ. — Դասագիրք քաղաքային կոմերիտական քաղաքացիների համար: Թարգմ. Հ. Գրիգորեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 272: Գին՝ ըուրլի 1.50: [145]

Չարեց Ե. — Գրականութեան դասընթաց II աստիճանի II խմբի համար (ուսման VI տարի) երրորդ տարգրութիւն: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 380: Գին՝ ըուրլի 2.10: [146]

Սանքրոսեան Մ. — Դալտոն-Լարորատոր պլանը խորհրդային դպրոցում: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 138: Գին՝ կոպ. 70: [147]

Սարգսեան Սար., Համալեան Սիմ. եւ ուրիշներ. — Ղրիմ. ձեռնարկ Ղրիմի հայկական դպրոցների եւ կուլտւհիմնարկների համար: Պատկերազարդ: Սիմֆերոպոլ, Ղրիմպետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 255: Գին՝ ըուրլի 2.10: [148]

Սերիկ, Սիմակ, Խուդոյեան Լ. — Կեանք եւ աշխատանք լեզվի ձեռնարկ. չորրորդ տարի: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 306: Գին՝ ըուրլի 1.50: [149]

Սեւակ Գ. — Ձեռնարկ էսպերանտո միջազգային լեզվի: Երեւան, Արտաշես Օհանջանեան, Արովեան 12, 1930, 8⁰, էջ 72: Գին՝ կոպ. 60: [150]

Վանեան Տ. — Կրեկտիվ ուղի. հայերէնի ձեռնարկ գիւղական հանրակրթարանների համար: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 196: Գին՝ ըուրլի 1: [151]

7ա. ՄԱՆԿԱԿԱՆ-ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աղջիկներու յատուկ պատմութիւններ: Կ.Պուլիս, Bible House 1930, 8⁰, էջ 134: Գին՝ զրշ. 40: [152]

Անանեան Վ. — Ոչ մի դայլ մեր հանդերձ: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 23: Գին՝ կոպ. 50: [153]

Ատրուշան Յ. Գ. — Ընտանեկան գրոսանք (պատկերազարդ): Ֆրոմոսա, տպարան «Ֆրոմոսա», 1930, փոքրաչիւր, էջ 64:

Գին՝ Ֆրնս. Փր. 4: Կենդրոնաանդի Գրատուն «Ֆրոմոսա»: [154]

Բիանկի Վիտալի — Պատիկ, բայց ձատիկ: Պատկերազարդ: Նկ. Գ. Ելեխատովի: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 12: [155]

Գումիլիւսկի Լեվ. — Մամոնների գերեզմանոցը (պատմուածք): Թարգմ. Սիմակ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 56: Գին՝ կոպ. 15: [Սոցդասվար պատանեկական սերիա:] [156]

Գելիգեմսկայա Ն. — Ալայան հովիւ կարմշակը: Թարգմ. Սիմակ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 18: Գին՝ կոպ. 5: [157]

Գլխորիշեվ Վ. Ի. — Կուսիկն ու քուչիկը: Պատկերազարդ: Փոխադրութիւն Ամեռի: Մոսկվա, ԽՍՀՄ. Ժողովուրդների կենդրոնական հրատարակչութիւն, 1930, 8⁰, էջ 24: Գին՝ կոպ. 15: [158]

Խնկոյեան Աթ. (Խնկո Ապեր). — Առականեր 1910—1917 թ.: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 151: Գին՝ կոպ. 50: [159]

Խնկո-Ապեր — Երկաթուղի, Երեւան-Թիֆլիս: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ կոպ. 50: [160]

— — Սախլիկ ջոյը ինչպէս պիտներ դարձաւ: Պատկերազարդ: Նկարեց Հ. Շափարչի: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 8: Գին՝ կոպ. 30: [161]

— — Սորհրդային գիւղէն: Երեւան, Հայկոպի, 1930, 8⁰, էջ 95: Գին՝ կոպ. 30: [162]

— — Մաստանը եւ բոստանը (փոխադրութիւն): Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 8: Գին՝ կոպ. 40: [163]

Խոնիկ Եղվարդ — Տէր Բարսեղ. առակաների եւ եղերութիւնների ժողովածու: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 42: Գին՝ կոպ. 25: [164]

Կապտամօրուր: Թրգմ. Յ. Գ. Աթանասեան: Ֆրոմոսա, տպ. Ֆրոմոսա, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 16: Գին՝ Ֆրնսկ. Փր. 1: [«Գարուն» Մանկական Մատենաչար, Ա. Շարք, Թ. 8:] [165]

Հելլեն Բիլեռ — Հրաշալի հուստերը կամ Յովհաննէս Ալթունեան: Թրգմ. Յ. Գ. Աթանասեան: Ֆրոմոսա, 1930, 8⁰

(*հոքր*), էջ 16: Գին՝ Փրնակ. Փր. 1: [«Գարուն» Մանկական Մատենաշար, Ա. Շարք, Թ. 7:] [166]

Հէքեաթներ: Թարգմ. Հ. Մ. Պօտուրեան: [Ա.—Գ. տետր, իւրաքանչիւրը 16 էջ:] Յրումոսաս, տպ. Յրումոսաս, 1930, 12⁰, Գին՝ իւրաքանչիւր տետր Փր. 1: [«Գարուն» Մանկական Մատենաշար, Թ. 4—6:] [167]

Հրաշագործ ճին: Թրգմ. Յ. Գ. Աթանասան: Յրումոսաս, տպ. Յրումոսաս, 1930, 8⁰ (*հոքր*), էջ 16: Գին՝ Փրնակ. Փր. 1: [«Գարուն» Մանկական Մատենաշար, Ա. Շարք, Թ. 9:] [168]

Ոսկիէ Կամանակամիջոցին վախճանը: Թրգմ. Յ. Գ. Աթանասան, Յրումոսաս, տպ. Յրումոսաս, 1930, 8⁰ (*հոքր*), էջ 16: Գին՝ Փրնակ. Փր. 1: [«Գարուն» Մանկական Մատենաշար, Ա. Շարք, Թ. 3:] [169]

Չեխով Ա. — Սպիտակաճակատը: Պատկերազարդ: Թարգմ. Նվարդ Ղազարեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 14: Գին՝ կոպ. 20: [170]

Պօտուրեան Հ. Մ. — Վէպիկներ. Հովիւն ու իշխանուհին — Խորհրդաւոր դերեգմանը — Անարգար դատաստանը: Յրումոսաս, տպ. Յրումոսաս, 1930, 8⁰ (*հոքր*), էջ 80: Գին՝ Փրնակ. Փր. 5: [171]

Ռօօրտա Հանրի — Մանկավարժը չի սիրեր սողաքը: Թրգմ. Պ. Գէորգեան: Հրտրկ. Հայ Դպրոց Պրնէէն, 1930, 8⁰, էջ 130: Գին՝ զ. Փր. 1.25: [172]

Փափագեան Վրթանէա — Գառնուկը. մանկական թատերախաղ մէկ արարով (չեւնուած դպրոցներու համար): Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8⁰, էջ 21: Գին՝ զրշ. 15: [173]

Օրլով Պ. — Պետիկի գերքը: (Տպագրութեան պատմութիւնը): Ռուսերէնից թարգմանեց ու լրացրեց Հ. Սառիկեան: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 43: Գին՝ կոպ. 25: [174]

Ֆէօլր Էյմի Լը — Էտկարի բարի լուրը: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, Bible House, 1930, 8⁰, էջ 59: [175]

Ֆիլիմոնով Ա. — Զիամեքեանական կայանները: Պատկերներով: Մոսկովա, 1930, 8⁰, էջ 64: Գին՝ կոպ. 12: [176]

Ֆէօլր Էյմի Լը — Հակառակ որդիներ: Կ. Պո-

լիս, Bible House, 1930, 8⁰, էջ 107: Գին՝ զրշ. 35.—: [177]

Տ. Լեզոն, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ակիմեան Հ. Ն. — Թուղթ Մակարայ Բ. Երուսաղէմի Հայրապետի առ Վրթանէա Եպիսկոպոսապետ Սիւնեաց յաղագս կարգաց եկեղեցւոյ. նպատակը Զ. դարու Հայոց եկեղեցական պատմութեան. բնագիր եւ քննութիւն: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰, էջ 128: Գին՝ զուրից. Փր. 1.50: Աղգ. Մատ. ձիԸ: [178]

— Մատենագրական հետազոտութիւններ. քննութիւն եւ բնագիր: Հատոր Գ. 8. Ղեւոնդ Երէց պատմագիր: — 9. Ղեւոնդ Երէց եւ Մովսէս Խորենացի: — 10. Հայ Բագրատունիներու Տոհմածառը: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰, էջ Է + 334: Գին՝ զուրից. Փր. 4: Աղգ. Մատենագ. ձիԷ: [179]

Անտեան Հ. — Քննութիւն Մարաղայի բարբառի: Երեւան, 1926 [լրջ տեսած 1930 Մարա], 8⁰, էջ 456 [պակեախոյ]: [180]

Երեմեան Արամ — Աշուղ Գրիգոր Տաշեան (Շերամ). նրա աշուղական գործունէութեան 50ամեակի առիթով: Վիեննա, տպ. Ս. Ղազար, 1930, 8⁰, էջ 64: [181]

— Պարսկահայ աշուղներ. Աշուղ Ամիրօղլի (նրա մահուան 100ամեակի առիթով): Վիեննա, տպ. Ս. Ղազար, 1930, 8⁰, էջ 32: [182]

— Փչրանքներ Զուղահայ եւ Հնդկահայ Բանահիւսութիւնից (Տաղեր եւ ժողովրդական երգեր). 17—19րդ դար: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰, էջ 80: Գին՝ զուրից. Փր. 1: [Աղգ. Մատ. ձիԹ:] [183]

Մատիկեան Հ. Ա. — Արայ գեղեցիկ, համեմատական-քննական ուսումնասիրութիւն: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰, էջ ԺԲ + 351: Գին՝ զուրից. Փր. 4: [Աղգ. Մատենագ. ձիԶ:] [184]

Թումայեան Բրոֆ. Կ. — Մարգրեանի գաւառաբարբառը: Պատկերազարդ: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰, էջ 123: Գին՝ զուրից. Փր. 2.50: [185]

Կարիւն — Վարք Մաշթոցի: Ուղղեալ եւ լուսարանեալ ի Գառնիկ Յնոպեանէ: Երուսաղէմ, տպ. Ս. Յակոբեանց, 1930, մեծ 4⁰, էջ Խ + 101: Գին՝ զուր. 1: [186]

Կիւլէսերեան Բ. Եպս. — Իսլամը հայ մատենագրութեան մէջ: Ա. Գրիգորի Տաթեւացւոյ ընդդէմ Տաճկաց: Բ. Ի Քաշունէ քաղաքում: 4 ձեռագրական տախտակով: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰, էջ 240: Գին՝ զուրից. Փր. 2: [Աղգ. Մատ. ձիԳ:] [187]

Ղափանցեան Գր. — Նոր-Բայազէտի սեպագիր արձանագրութիւնը (երկու լուսանկարով): Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 34: [Արտոպ. Գիւս. եւ Արուեստի Ինստ. Տեղեկագրի, Թ. 4ից:] [188]

Մամանդեան Յ. — Կշիռները եւ չափերը հնագոյն հայ աղբիւրներում: (Կշիռները եւ երկարութեան չափերը որոշուած են եւ վերածուած այժմեան կիրառմանը, լիտերերի ու մետրերի): [ՀՄԽ Հ. ԼՈՒՍԺՈՂ-ԿՈՄՍՍ Մանկավարժական Ինստիտուտ:] Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 141: Գին՝ զուրից 1.50: [189]

Պօտուրեան Հ. Մ. — Միջնադարեան տաղասաց Մարտիրոս Ղրիմեցի եւ իր քերթուածները: Պուքրէշ-Յրումոսաս, 1924—1930, էջ 60: Գին՝ Փր. 4: [190]

Վարդանեան Հ. Ա. — Մատենագրութիւնը եւ թաղի. քննութիւն եւ բնագիր: Յաւելուած՝ Եւսեբեայ Կեսարացւոյ Թուղթ առ Կարպիանոս: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8⁰ (մեծագիր), էջ Ը + 260: Գին՝ զ. Փր. 15: [Քննական հրատարակութիւն մատենագրութեան եւ թարգմանութեան նախնեաց Հայոց. Հատոր Գ, Պրակ Ա.:] [191]

Տէրտերեան Պրոֆ. Ա. — Հայոց նոր դրամատիկական պատմութիւն XIX—XX դ. դ. Զեռագրի իրաւունքով: Կուրս Բ, 1930 թ., Առաջագրութիւն Թ. (9): Երեւան, Հայաստանի Մանկավարժական Ինստիտուտին կից հեռակայ ուսման բիւրօ, 1930, 8⁰, էջ 55: [192]

Տէմիրբիպաշեան Ե. — Բառարան Փրանսերէնէ-հայերէն: Բ. տպ.: Կ. Պոլիս, տպգր. Յ. Մ. Ալթեան, 1930, 8⁰, էջ Ը + 1197: [193]

Akinian P. Nerses — Moses Khorenatzi. Die Abfassungszeit der „Geschichte Armeniens“ und die Persönlichkeit des Geschichtsschreibers in neuem Lichte be-

trachtet. Wien, 1930. Sonderabdruck aus der „Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes“, 37. Band, 1. und 2. Heft, S. 204—217. Preis: Schweizer Frank —.50. [194]

Karst Josef — Geschichte der armenischen Philologie in kritischer Beleuchtung nach ihren ethnologischen Zusammenhängen dargestellt. Mit Beilagen und Exkursen über die asianisch-mediterranische Vorgeschichte. Heidelberg-Wien, Mechitharisten-Buchdruckerei, 1930, 8⁰, SS. XII + 215. Preis: M. 10. [195]

Le synaxaire arménien de Ter Israel. Publié et traduit par le Dr. G. Bayan. XII. Mois de Hrotits, Jours Avéleats. Paris, Firmin-Didot et Cie., 1930, մեծ 8⁰, p. 681—880. [R. Graffin, F. Nau, Patrologia orientalis, tome XXI, fasc. 6.] [196]

Mardirossian N. — Altarmenische Volksüberlieferungen über Tork', den Gott der übermenschlichen Kraft. Արտոպ. ի թերթէն Archiv orientální, journal of the Czechoslovak oriental institute, Prague, edited by Bedřich Hrozný. Vol. II, June 1930, Nr. 2. Praha, 8⁰, S. 293—298. [197]

Меликсет-Беков Л. М. — К истории точных наук в Армении и Грузии. Тифлис, 1930, 8⁰, էջ 191—234: [Արտապ. Вопросы философии и социологии марксизма ժողովածոյէն Գիւրք Ա.] = Ղ. Մ. Մեղիքսէթ-Բէկով, ձշգրիտ գիտութիւններու (Ուսողութեան) պատմութեան վերաբերեալ նիւթեր Հայաստանի եւ Վրաստանի մէջ: [198]

Яфетический сборник. Recueil japhétique. Яфетический Институт [Գիւրք] VI. Ленинград, изд. Академии Наук, 1930, 8⁰, էջ VIII + 285: [199]

Vogt Hans — Les deux thèmes verbaux de l'arménien classique. Etudes sur la tradition des Evangiles. Արտոպ. ի թերթէն Norsk Tidsskrift for Sprogvidenskap, Bind IV. Oslo (Norvège), 1930, 8⁰, S. 129—145. [200]

Zorell Franz — Grammatik zur altgeorgischen Bibelübersetzung, mit Textproben und Wörterverzeichnis. Rom, 1930, 8⁰, էջ 164. Գին՝ լիւրէս 40.—. [201]

Ազատեան Թ. — Հարիւրամեայ յորեկան Պէզճեան Մայր Վարժարանի Գում Գարու 1830—1930: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպգր. «Կիւթէնպէրկ», 1930, 8⁰, էջ 135: Գին՝ Փրնս. Փր. 20: [202]

[Ալլահվերտի Տոքթ. — Որդի] Արցունքոս փունջ մը Տոքթ. Տիգրան Ալլահվերտի անմոռաց յիշատակին: Պարիս, տպ. Մասիս, 1930, 8⁰, էջ 54: [203]

Էֆուրեան Հմայ. ֆհնյ. — Յիշատակարան յիսնամեայ յորեկանի Աղքատախնամին Սկիւտարու 1880—1930: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպգր. Յ. Մ. Սէթեան, 1930, 8⁰, էջ 224: [204]

Թէրլեմէզեան Ռուբէն — Կոմիտաս. Ժողովածու՝ նուիրուած Կոմիտասի ծննդեան 60ամեակին: Մէկ պատկերով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 111: Գին՝ կոպ. 50: [205]

Թոքոնլեց վահան — Շիրվանզադէ (կենսագրութիւն): Պատկերներով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 60: Գին՝ կոպ. 20: [206]

Ինչպէս ծնաւ «Ազատ ու անկախ Հայաստանը»: (Յուշերու յիշատակ թիւ 2): Պարիս, 8⁰, էջ 32: [207]

Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ Ստալին: Մէկ պատկերով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ կոպ. 4: [208]

Կոմիտասեանցի — Փիլարոսոս հայը կիլիկեհայ ճոխութեան բուն հիմնադիրը: Հալէպ, տպ. Գոլէճ, 1930, 8⁰, էջ 95 + ԺԶ: Գին՝ Փրնսկ. Փր. 10: [209]

Հայաստանի խորհրդայնացման տասնամեակը: Պատկերազարդ: Բարիկ, տպգր. Պ. Էլէկեան, 1930, 2⁰ (մեծադիր), էջ 26: Գին՝ Փրնսկ. Փր. 1.50: [210]

Հրանտ Գ. — Սիմոն Փէշիվան, համբաւաւոր հայ ըմբիշը. հետաքրքրաշարժ եւ արկածալից զբոսաշրջութիւնը իր կեանքէն: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպգր. Պէճիտեան 1930, 8⁰, էջ 482: Գին՝ զրշ. 160: [Ժողովրդական Մատենաշար, Թիւ 2 (Թիւ 1, 1929):] [211]

Ղարաչեան Գ. (Ս. Տ. Արկումեդ) — Մանգալը եւ նրա վէպերը. ըննադատական վերլուծութիւն (վիպագրի կենսագրական նով): Թիֆլիս, 1930, 8⁰, էջ 134: Գին՝ կոպ. 90: [212]

Մակարեան Ա. Յ. — Յուշազէրք Թրակիոյ եւ Մակեդոնիոյ հայ դադութիւններու: Սեւանիկ, տպ. Հորիզոն, 1930, 8⁰, էջ 640, Գին՝ զրալմի 100: [213]

Մխիթարեան Օն. — Վանի հերոսամարտը: Սոֆիա, տպ. Պալլըճեան, 1930, 8⁰, էջ 228: Գին՝ լէվա 10: [214]

Յովսէփեան Խ. — Պայքարի եւ շինարարութեան տարւոյն: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 43: Գին՝ կոպ. 25: [215]

Յուշարձան նուիրուած Սօցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան քառասնամեակին: Հրատարակութիւն Ս. Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ֆրանսայի շրջանի: Պատկերազարդ: Բարիկ, տպ. Յ. Բ. Թիւրապեան, 1930, 4⁰ (մեծադիր), էջ 288: Գին՝ Փրանս Փր. 60: [216]

Ոսկերիչեան Եղուարդ Ա. — Կիլիկեան Յուշեր (պատկերազարդ): Շնորհազարդ Տ. Տ. Սահակ Բ. Սապայեան Կաթողիկոս մեծի Տանն Կիլիկիոյ, Նորին Ս. Օծութեան գահաւարտութեան 27րդ տարեդարձին եւ անուն տօնախմբութեան առթիւ: 1907—1929: Հալէպ, տպ. «Արաքս», Բ. Տ. Թօփալեան, 1930, 8⁰, էջ 56: Գին՝ Փրանս. Փր. 6: [217]

Ոսկերիչեան Եղուարդ Սարկ. — Հայրենասէր եւ անբասիր եկեղեցականը. Փոնուզ-Ձէյթուն վանքի վանահայր, Գեր. Տէր Բարթողիմէոս Ծ. Վրդ. Թագածեանի, 1915ի համաշխարհային պատերազմի կեանքէն զբոսաշրջման: Մէկ պատկերով: Երուսաղէմ, տպ. Սրբոց Յակոբեանց, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ անդլ. շիլին 1: [Հրատարակութիւն Ձէյթունի հայրենակցական Միութեան, Թ. 1:] [218]

Պարսաւեան Մկրտիչ — Աւետիս Ահարոնեան, իր կեանքը եւ գրականութիւնը: Մէկ պատկերով: Բարիկ, տպ. Մասիս, 1930, 8⁰, էջ 192: Գին՝ տոլար 1.50: [219]

Ջաւախեցի — Պատկերներ (բանտարկեալի յուշատետրից): Ա. Տէրտէրեանի յառաջաբանով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 127: Գին՝ կոպ. 40: [220]

Սիւրբիոյ Երուսաղէմապատկան թեմերուն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան փոխանցումը: Երուսաղէմ, տպ. Սրբոց Յակոբեանց, 1930, 16⁰ (փոքր), էջ 57: [221]

Վանանդեցի Գ. — Շիրվանզադէի ստեղծագործութեան հիմնական գծերը, յիսնա-

մեայ զրական գործունէութեան առթիւ: Մէկ պատկերով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 116: Գին՝ կոպ. 35: [222]

Վարանդեան Մ. — Բանաստեղծ, հրապարակախոս (Ա. Ահարոնեանի զրական գործ. 40ամեայ Յորեկանի առթիւ): Բարիկ, 1930, 8⁰, էջ 49: [Հրակ. Ռոստոմ Գրադարանի, Թ. 1:] [223]

Bauer Dr. P. Chrysostomus — Der christliche Orient. Պատկերազարդ: München, Hans-Eder-Verlag, 1930, 8⁰ (մեծ), էջ 88. Գին՝ մարք 1.25. [224]

Curiel Carlo L. — La fondazione della colonia armena in Trieste. Trieste, 1930, 8⁰, pp. 339—379. [Estatto dell' „Archeografo Triestino“, 1929/30.] [225]

Bagdasarian Mesrob — The Sundry side of the Armenian People: Its Past and Present. Dedicated to the Memory of the Armenian Martyrs of the World War. Պատկերազարդ: Toronto, 1930, 8⁰, էջ 35. [226]

Krafft-Bonnard A. — Arménie, Justice et Réparation. Genève (Suisse), Société générale d'imprimerie, 18 Péliiserie, 1930, 8⁰, p. 36. [227]

— — Für Armenien Gerechtigkeit und Genugtuung. Պատկերազարդ: Zürich, Wander-Verlag, 1930, 8⁰, S. 39. [228]

Jeppe Karen — Neu-Armenien in Abrahamsland. Պատկերազարդ: Potsdam, Missionshandlung und Verlag, 1930, 8⁰, S. 24. Շարք՝ Der Orient in Wort und Bild, Heft I. [229]

Jorga N. — Brève histoire de la Petite Arménie. Paris, 1930, p. 153. [230]

Krischtschian Dr. M. — Deutschland und die Ausrottung der Armenier in der Türkei, ein Rückblick von — —. Potsdam, Missionshandlung und Verlag, 1930, 8⁰, S. 96. [231]

Lepsius Dr. Johannes — Der Todessgang des armenischen Volkes. Bericht über das Schicksal des armenischen Volkes in der Türkei während des Weltkrieges. Vierte Auflage. Potsdam, Druck Eduard Stichnote, Missionshandlung und Verlag, 1930, 8⁰, S. 314. [232]

Seth Mesrovb J., M. R. A. S. (London) — Armenians at Agra & Gwalior from

the days of Akbar the Great to the Indian Mutiny of 1857. A paper written for the Twelfth Meeting of the „Indian Historical Records Commission“, held at Gwalior, in December, 1929. [Reprinted from Vol. XXXIX, Part I, of „Bengal Past and Present“.] 2 Պատկերով: Calcutta, 1930, 2⁰ (մեծ), p. 20. [233]

Torkomian Dr. V. — Notice concernant la princesse arménienne Zénobie. Արտապ. ի թերթէն Revue des Etudes arméniennes, Tome X, Fascicule 1, XIe Année. Paris, 1930, 8⁰, p. 125—127. [234]

10. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԳԱՐՏԷՍՆԵՐ

Արալանեան Գեորգ Արքեպ. — Ուղեւորութիւն յԵթովպիա: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպ. «Կիւթէնպէրկ», Կ. Ն. Մազասեան, 1930, 8⁰, էջ 208: Գին՝ տոլար 1: [235]

Գալփաեան Արիս Տ. Կ. — Չօմարիւ: Պատկերազարդ: Նիւ Եորք, տպ. Կոչնակ, 1930, 8⁰, էջ 168: [Հրատարակութիւն Չօմարիւի նպաստամատոյց ընկերութեան:] Գիմել՝ Հ. Ասատուրեան, 245—sth Av., New York City: [236]

Մանանդեան Յակոբ — Հայաստանի հին ճանապարհները. Artaxata-Satala եւ Artaxata-Tigranocerta ըստ Պեղտինգերեան քարտեզի: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 65—89 + 1 քարտեզ: [Արտապ. ՀՍՍՀ Գիտութեան եւ Արուեստի Ինստիտուտի Տեղեկագրի, Թ. 5ից:] [237]

— — Նոյն խորագրով իրրեւ համասոյս գեղոյց հայ. եւ գերմ.: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 4: [238]

Նախարեան Միքի Ս. — Անդր-Նահար [ամփոփ-համասոյս տեղեկութիւն մը], 1929—1930: Պատկերազարդ: Պէյրութ, տպ. «Լիբանան», 1930, 8⁰, էջ 12: [Հրատ. Անդր-Նահարի Թաղ. Խորհուրդի, Թ. 1:] [239]

Պոլոսեան Ապուս Գոլէն — Բազմաչէնի ընդարձակ պատմութիւնը իր հիմնարկութենէն մինչեւ վերջին օրերը: Պատկերազարդ: Պոստոն, տպ. «Պայքար»ի, 1930, 8⁰, էջ 216: Գին՝ տոլար 1.50: [240]

Սարեան Գեղամ — Երկիր խորհրդային: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 64: Գին՝ կոպ. 60: [241]

Վարժապետեան Յովհ. — Ուղեցոյց Մար- սէյլի. պատկերազարդ եւ քարտիսաւոր: Բ. տպագր.: Մարտէյլ, տպ. «Ալիս», 36, Ռիւ աէ Տօմինիքէն, 1930, 8⁰, էջ 80: Գին՝ Փրնակ. Փր. 3: [242]

Essad-Bey (= Leo Noussimbaum) — Der Kaukasus, seine Berge, Völker und Geschichte. Պատկերազարդ: Berlin, Deutsche Buchgemeinschaft [1930], 8⁰, S. 339. Preis: RM. 4.90. [243]

Манандян Я. А. — О торговле и городах Армении в связи с мировой торговлей древних времен (V в. до н. эры—XV в. н. эры). Эривань, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 240 + մէկ քարտէս: Գին՝ 3 ռուբլի: Մանանդեան Յ. Ա. — Հայաստանի վա- ճառականութեան եւ քաղաքներու մասին հին ժամանակներու համաշխարհային վա- ճառականութեան յարաբերութեամբ (Ե. դար նախ քան զՔր. — Ժ. 2. դար յետ Քր.): [244]

Markwart Jos. — Südarmerien und die Tigrisquellen, nach griechischen und arabischen Geographen. Wien, Mechitharisten-Buchdruckerei, 1930, 8⁰, SS. 125* + 648. Գին՝ գերմ. մարք 20. [245]

Minorsky M. V. — Le nom de Dvin. — Kasāl/Kazah. Paris, 1930, 8⁰, p. 117—123. [Արատայ. Revue des Etudes arméniennes, t. X, fasc. 1.] [246]

Minorsky V. — Tiflis. [Tirage à part de l'Encyclopédie de l'Islam. Livraison M (1930).] Leyde, Librairie et Imprimerie ci-devant E. J. Brill S. A., 1930, 8⁰, S. 791—802. [247]

— — Transcaucasica. Paris, P. Geuthner, 1930, 8⁰, p. 41—112. (= Extrait du Journal Asiatique, 1930.) [248]

Wegweiser für wissenschaftliche Reisen in der Türkei. Istanbul, Deutsches archäologisches Institut, 1930, 8⁰, S. 71. [249]

11. ՌԱԶՄԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Բաղդասարեան Ա., Վեգիբեան Ս. — Ռազ- մական գիտելիքների ձեռնարկ. երկրորդ աստիճանի դպրոցների, տեխնիկոնների եւ բանֆակների համար: Ա. եւ Բ. մասեր: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 174: Գին՝ ռուբլի 1.20: [250]

Բ. Գ. Կ. Բ. Դաշտային կանոնադրք (1923 թ., Դեկ. 29): Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 322:

Կենդրոնատեղի՝ Հայկ. Հր. Դիվ. քաղ- բաժնի հրատարակութիւն, Երեւան: [251] Կոմերիտ միութիւնը մարտական գիրքերում: ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմի Յրդ պլենումի բանա- ձեւերը եւ որոշումները: Երեւան, Պետ- հրատ, 1930, 8⁰, էջ 48: Գին՝ կոպ. 15: [Կոմերիտ գրադարան:] [252]

12. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍ

Խոզալեան Ա. — ՀՄԽ Ապրանքաշրջանա- ուղեան եւ կոտլերացիայի հնգամեայ պլանը 1928/29, 1932/33 թթ.: Խմբագրեց Ե. Չուբար: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 78: Գին՝ կոպ. 20: [253]

Կանոնադրութիւն արհեստագործական ար- տադրական կոտլերատիւ (Արտելի): Երե- վան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 68: [254] Ներսիսեան Տ. — Բնակչիկոտլ եւ բնակ- վարձկոտլների առօրեայ գործնական խըն- դիրները: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 54: Գին՝ կոպ. 10: [Բնակոտլ միու- թեան գրադարան, Թ. 3:] [255]

Սամբուկով Ն. — Ինչու արհմիութիւնները պայքարում են ինքնարժէքի իջեցման հա- մար: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 40: Գին՝ կոպ. 8: [256]

Սոցիալիստական մրցումը՝ Ոչ-ինդուստրիալ միութիւններում: Ոչ-ինդուստրիալ միու- թիւնների համամիութենական խորհրդակ- ցութեան որոշումները սոցիալիստական մրցման մասին (1929 թ., Սեպտեմբերի 16—19): Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 35: Գին՝ կոպ. 5: [Գիւղ-բանուորա- կան գրադարան:] [257]

Սպանողական կոտլերացիայի հաշվետու վե- րնորական կամպանիան 1929—1930 տնտես. տարում: (Նիւթեր եւ թուական տուեալներ): Երեւան, «Հայկոտլ», 1930, 8⁰, էջ 48: [258]

Սմուրգիս ԵՈՒ. — Փոխօգնութեան գրամ- արկղներ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 39: Գին՝ կոպ. 7: [259]

Վեցգեր Շ. — Ա. Ս. Յ. Խ. Հ. Արդիւնա- բերութեան հնգամեակը: Թարգմ. Պ. Արե- լեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 64: Գին՝ կոպ. 30: [260]

13. ՇԻՆԱՐՈՒԵՍ, ԲՈՎԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Աբելեան Մ. Ս. — Հնոցավարներին ուսու- ցանոց Էսեակ հնոցաբանների դասընթացը,

հարց եւ պատասխան: Լենինական, «Աւարդ» տպարան, 1930, 8⁰, էջ 18: [261]

14. ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ԳԻՒՂԱՏՆԵՍՈՒԹԻՒՆ, ԱՆ- ՏԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Աքանաւեան Ա. — Աշնանացանի նախա- պատրաստութիւնը: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 32: Գին՝ կոպ. 5: [Գիւղա- տնտեսական հանրամատչելի գրադարան, Թ. 6 (97):] [262]

— — Արաթը եւ նրա նշանակութիւնը: Խմբ. վ. Բար.: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 29: Գին՝ կոպ. 5: [262]

Աղաթ-օն Երուանդ Կ. — Գիւղատնտեսական օգտակար գիտելիքներ եւ խորհուրդներ: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 72: [264]

Ամիրխանեան Հ. — Կոմերիտմիութիւնը աշ- նանացանի Փրոնտում: Երեւան, Պետ- հրատ, 1930, 8⁰, էջ 30: Գին՝ կոպ. 5: [265]

Բեկյովսեփեան Լ. — Նիւթեր Հայաստանի բամբակի դաշտերի Փառնայի ուսումնա- սիրութեան համար: Հայերէն եւ ուսու- բն: Պատկերազարդ: Երեւան, Հողօգտկո- մատ, 1930, 8⁰, էջ 17: [266]

Գրացիանով Պ. Կ. եւ Մակարիվիչ Ի. Ի. — Շաքարի ձահնդեղի մշակումը եւ նրա տնտեսական նշանակութիւնը: 42 նկարնե- րով: Խմբագրութիւն եւ թարգմանութիւն Ս. Այվազեանի: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 104: Գին՝ կոպ. 60: [267]

Գրիգորեան Գ. — Հաւերի ընտրութիւնը, ինամքն ու կերակրելը: Երեւան, Պետ- հրատ, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ կոպ. 3: [268]

Գրմեյեան Գ. — Վաղի հիւանդութիւնները՝ 1. Միլիդիու, 2. Ուղիում, 3. Բժաւոր Ան- տրաքնայ: Պատկերազարդ: Երեւան, Հող- օգտկոմատ, 1930, 8⁰, էջ 46: Գին՝ կոպ. 35: [Գիւղատնտեսական հանրամատչելի գրադարան, Թ. 7 (98):] [269]

Դուբրովին ԵՈՒ. Գ. — Ինչ պէտք է իմանալ ձիու մասին: Խմբագրութեամբ Խ. Բե- կեանի: Պատկերազարդ: Երեւան, Հողօգ- կոմատ, 1930, 8⁰, էջ 61: Գին՝ կոպ. 75: [Գիւղական գրադարան, Թ. 89:] [270]

Թումանեան Գր. — Ինչպէս մշակել հողը բամբակի համար: Երեւան, Պետհրատ,

1930, 8⁰, էջ 24: Գին՝ կոպ. 4: [Գիւղա- ցու գրադարան, Թ. 82:] [271]

Խսահակեան Ս. — Ի՞նչպէս խնամել եւ օգ- տագործել ցուլը: Պատկերազարդ: Երե- վան Հողօգտկոմատ, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ կոպ. 15: [Գիւղատնտեսական հանրամատ- չելի գրադարան, Թ. 16 (107):] [272]

Խոզի կաշիները: Պատկերազարդ: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 16: [273]

Կոլխոզնիկ. գիւղատնտեսական կոլեկտիվ- ների երկչարաթաթերթ: Թ. 20, Դեկտեմ- բեր, 1930: Պատկերազարդ: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 24: [274]

Հրահանգ բարձր կաթնատուութիւն ունեցող կենդանիների տոմարագրման մասին: Տե- դեկադրական տախտակներով: Երեւան, Հողօգտկոմատ, 1930, 8⁰, էջ 30: [Գիւ- ղացու գրադարան, Թ. 90:] [275]

Ղարիբեան Վ. — Բամբակի ցանքն ու նրա խնամքը: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ կոպ. 3: [Գիւղացու գրադա- րան, Թ. 80:] [276]

Մարջանեան Գ. եւ Ագարեան Գ. — Բամ- բակի փաստատուները Հայաստանում եւ պայքար նրանց դէմ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 23: Գին՝ կոպ. 4: [277]

Մովսիսեան Ե. — Գոմաղըն իրրեւ պարար- տանիւթ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 27: Գին՝ կոպ. 27: [278]

Յարութիւնեան Գր. — Դարաղը: Բ. տպ.: Երեւան, Հողօգտկոմատ, 1930, 8⁰, էջ 12: Գին՝ կոպ. 3: [Գիւղատնտեսական հանրա- մատչելի գրադարան, Թ. 1 (93):] [278]

Յարութիւնեան Հ. — Գարնանացանի կամ- պանիա եւ հասակաւորների գրադրական եւ հանրակրթական դպրոցները գիւղում մեթոդական ձեռնարկ): Երեւան, Պետ- հրատ, 1930, 8⁰, էջ 67: Գին՝ կոպ. 15: [280]

Շմիդտ Պ. Ե. — Մեր ընտանի կենդանիներն ու նրանց պատմութիւնը: Պրակ Բ.: Ա. Ա. Եախանավի ընդհանուր խմբագրութեամբ: Թարգմ. Խ. Կանայեան: Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 87: Գին՝ կոպ. 40: [Պատանեկան գրադարան, բնա- գիտութեան սերիա, Թ. 23:] [281]

Զարախեան Կ. — Հովիտի ուղեկիցը: Ի՞նչ պէտք է գիտենա հովիւր: Երեւան, Պետ-

հրատ, 1930, 8⁰, էջ 28: Գին՝ կոպ. 7: [282]
Չուրկով Ե. Ա. — Համառոտ ձեռնարկ տաճ-
կական գլխավայրին ծխախոտների մշակու-
թեան, հաւաքման ու չորացման: Պատ-
կերազարդ: Երեւան, Շերամ-Մխարատ-
միութեան, 1930, 8⁰, էջ 105: Գին՝ կոպ.
50: [283]
Սիազով Մ. Մ. — «Շիրա» կամ բամբակի
լվինճը եւ նրա դէմ կոուելու միջոցները:
Պատկերազարդ: Թիֆլիս, Անդրկովկա-
սեան բամբակային կոմիտէ, 1930, 8⁰,
էջ 15: Գին՝ կոպ. 10: [284]
Սոցիալիստական Ազրոնոմիա. Օրգան ՀՍՍՀ
Հոգեօրհամատի, նուիրուած ազրոնոմիայի
փորձնական-աշխատանքներին եւ գիւղա-
անտեսութեան սոցիալիստական վերակա-
ռուցման խնդիրներին: Թ. 1 (1930): Երե-
ւան, Հոգեօրհամատ, 1930, 8⁰, էջ 136:
Գին՝ ըրուրի 2: [285]
Տանին Հ. — Աշնանացանի մարտական խրն-
դիրները: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰
(փոքր), էջ 70: Գին՝ կոպ. 12: [Գիւղա-
անտեսական հանրամատչելի գրադարան,
Թ. 9 (100):] [286]
Տէր-Աւագեան Խ. — Մեղունների աշնան եւ
ձմռան խնամքը: Երեւան, Պետհրատ, 1930,
8⁰, էջ 48: Գին՝ կոպ. 8: [Գիւղատնտեսա-
կան հանրամատչելի գրադարան, Թ. 12
(103):] [287]
Տէր-Ներսիսեան Խ. — Գութա՞ն, թէ՞ ա-
րոր: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 22:
Գին՝ կոպ. 4: [Գիւղացու գրադարան,
Թ. 81:] [288]
Տէր-Ներսիսեան Խ. — Խաղողի վազերի հի-
ւանդութիւններն ու վնասատուները: Երե-
ւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 19: Գին՝
կոպ. 4: [Գիւղացու գրադարան, Թ. 86:] [289]
Փիբուսեան Հ. — Խոտաբոյսերը եւ նրանց
մշակութեան եղանակները: Պատկերա-
զարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ
35: Գին՝ կոպ. 5: [Գիւղացու գրադարան,
Թ. 70:] [290]
Քալանթարեան Պ. — Բերքատուութեան
բարձրացումը եւ հողի մշակութիւնը: Երե-
ւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 13: Գին՝
կոպ. 3: [Գիւղատնտեսական հանրամատ-
չելի գրադարան, Թ. 8 (99):] [291]
Օշականցի Հայկ. — Գեանախնձոր (բատ

Մեկտինի): Պատկերազարդ: Նկար. Կ.
Կուզնեցովի: Երեւան, Պետհրատ, 1930,
8⁰, էջ 12: Գին՝ կոպ. 50: [292]
15. Գեղեցիկ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.
Ազատեան Թ. — Բառասնակ. Արշակ Զօ-
րանեանի Յառաջարանով: Արդիական ա-
րուեստով գեղանկարեց Մելքոն Բէպապ-
ճեան: Կ. Պոլիս, տպ. Սէլամէթ Դանիէլ
Յովհաննէսեան, 1930, 8⁰, էջ XXIV +
119: Գին՝ զրուր. 200, տոլար 1.50: [293]
Անանեան Վ. — Կրակէ օղակի մէջ: Վէպ
Հայաստանի քաղաքացիական կռիւներից:
Պատկերազարդ: Երեւան, Պետհրատ, 1930,
8⁰, էջ 280: Գին՝ ըրուրի 2: [294]
Անէ Բլոտ — Մայերլինկ (պատմական վէպ):
Թրգմ. Յ. Բէշիշեան: Կ. Պոլիս, տպգր.
«Աղբարար», 1930, 8⁰, էջ 224: Գին՝
զրուր. 70: [295]
Արդազիանի Լավրենտի — Սոլոմոն Իսակիէ
Մեջղանուազիլի (վէպ): Երեւան, Պետ-
հրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 168: Գին՝
կոպ. 50: [296]
Արեւմտահայ բանաստեղծներ (Ժողովածու
ընտիր բանաստեղծութիւնների): Կազմե-
ցին Ալազան եւ Վ. Նորենց, առաջարան
Գ. Վանադեցու: Երեւան, Պետհրատ,
1930, 8⁰, էջ XLVIII + 434: Գին՝ ըրուրի
2.50: [297]
Աւանտի Ա. — Արապէլլա. վէպ: Թարգմ.
Յ. Բէշիշեան: Կ. Պոլիս, տպգր. «Աղբար-
ար», 1930, 8⁰, էջ 272: Գին՝ զրուր. 80:
[298]
Արմէն Մկրտիչ — Քաղաքը ըրուրի վրայ
(վէպ): Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰,
էջ 162: Գին՝ ըրուրի 1.20: [299]
Աւագեան Յովհ. — Այսպէս ապրեցանք:
Նիւ Եորք, 1930, 8⁰, էջ 135: Գին՝ տո-
լար 1: [300]
Աւետիսեան Յովհաննէս — Պատմութիւններ:
Պարոյրի հարսը, Դուրաճը, վերադարձը,
Տա Յոնան: Պէյրութ, տպ. G. Donikian,
1930, 8⁰, էջ 34: Գին՝ սիւրիական դահե-
կան 20: [301]
Բարա Թահէր Օրիան Համազանի քառեակ-
ներ եւ դադալներ: Թարգմանեց պարսիկ-
րէն բնագրից Ռուբէն Աբրահամեան: Թէ-
հրան, տպ. «Փարոս», 1930, 8⁰ (փոքր),
էջ 44 + 46: Գին՝ սէնթ — 40: [302]
Բիչըր-Ստոու Գ. — Բեռի Թոմասի տնակը:

Թրագմ. Ս. Զ.: Երեւան, Պետհրատ,
1930, 8⁰, էջ 172: Գին՝ ըրուրի 1.25: [303]
Գարշին Վսեվոլոդ — Պատմութիւններ:
Թարգմ. Ստ. Զօրեան: Երեւան, Պետ-
հրատ, 1930, 8⁰, էջ 136: Գին՝ կոպ. 60:
[304]
Գեղարքունի Գ. — Վահագնեան քերթուած-
ներ: Վեհտիկ, տպ. Ս. Ղազար, 1930,
8⁰, էջ 85: [305]
Գարրիբեան Մ. — Չարթնոզ գիւղը (պատ-
մութիւնների ժողովածու): Երեւան, Պետ-
հրատ, 1930, 8⁰, էջ 127: Գին՝ կոպ. 75:
[306]
— — Չաղացու Անտոնը: Երեւան, Պետ-
հրատ, 1930, 8⁰, էջ 131: Գին՝ կոպ. 80:
[307]
Զարդարեան Ռ. — Ամբողջական երկեր.
Ա. Արձակ էջեր եւ հէքեաթներ: Մէկ
պատկերով: Բարիկ, տպ. Impr. de Na-
varre, 1930, 8⁰, էջ 216: [«Նահատակ գրա-
դէպտերու բարեկամներ», Մատենաշար,
Թիւ 1:] [308]
Զարեան Կոստան — Տարագոմի հարսը:
Պոստոն, Հայրենիք, 1930, 4⁰, էջ 68: [309]
Զօրեան Ստ. — Առաջին օրեր: Պատմութիւն-
ներ: Հատոր Ե: Երեւան, «Հեթմեա» հրա-
տարակազմութիւն, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 244:
Գին՝ ըրուրի 2.25: [310]
«Իմտէն»ի հերոսամարտը: Դրուագ մը մեծ
պատերազմէն: Պատկերազարդ: Թրգմ. Ս.
Շամլեան: Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Յովակի-
մեան, 1930, 8⁰, էջ 464: Գին՝ զրուր. 100:
[«Ժողովրդական» Մատենաշար, Թիւ 4:] [311]
Թամագեան Արմ. — Հոյեացիները (պատ-
մութիւնների հաւաքածու): Երեւան, Պետ-
հրատ, 1930, 8⁰ (փոքր), էջ 80: Գին՝
կոպ. 40: [312]
Թեւեան Բ. — Թօսուն Միրիկ եւ աղուոր
Մինեվեր. Միրահարական մեծ վէպ Գուճ-
գարուի հայ ձկնորսներու եւ Բերայի հայ
հարուստներու կեանքէ: Կ. Պոլիս, տպ. Մ.
Յովակիմեան, 1930, 8⁰, էջ 272: Գին՝
զրուր. 100: [«Ժողովրդական» Մատենաշար,
Թիւ 5:] [313]
Թուէյն Մարք — Իշխանն ու մուրացիկը.
պատմութիւն: Թարգմ. Բ. Նուրիկեան:
Պատկերազարդ: Նիւ Եորք, տպ. Կոչնակ,
1930, 8⁰, էջ 300: Գին՝ տոլար 1.50: [314]
Թոււմանեան Յովհ. — Հեքեաթներ: Խմբա-

գրութեամբ եւ առաջարանով Պ. Մակին-
ցեանի: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰,
էջ 240: Գին՝ ըրուրի 1.50: [315]
Թուրկէնիէվ Իվան — Ազնուական բոյն մը.
վէպ: Թարգմ. Տ. Ա. Հ.: Կ. Պոլիս, տպգր.
«Աղբարար», 1930, 8⁰, էջ 269: Գին՝ զրու-
ր. 100: [316]
Թօփալեան Բուգանդ-Արձան — Այգահան-
դէս, քերթուածներ, 1924—1929: Հալէպ,
տպ. Արաքս, 1930, 8⁰, էջ 43: Գին՝
Փր. 6: [317]
Խահալեան Աւետիս — Բանաստեղծութիւն-
ներ: Երկու Պատկերով: Երեւան, Պետ-
հրատ, 1930, 8⁰, էջ 307: Գին՝ ըրուրի 2:
[318]
Լեւկով Ն. — Պատմութիւններ: Երեւան,
Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 106: Գին՝ կոպ.
50: [319]
Լորք-Կիպանիճի Կոստանդին — Առաջին
մայրը: Թարգմ. Արշակ Մեհրաբեան:
Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰ (փոքր),
էջ 80: Գին՝ կոպ. 15: [320]
Կամարական Տիգրան — Վարժապետին աղ-
ջիկը: Գ. Տպ.: Կ. Պոլիս, Չարդարեան,
Tchakmakdjilar Nr. 73, 1930, 8⁰, էջ 341:
Գին՝ զրուր. 100: [321]
Կէլրէֆեան Պ. Գ. — Հաւաքածոյ հատընտիր
գրութեան: Մէկ պատկերով: Մատենա-
վէրներ, Նիւ Եորք, տպգր. «Կոչնակ»,
1930, 8⁰, էջ 319: Գին՝ տոլ. 2: [322]
Հայկ Վսեվ — Հայրենի ծիան, արձակներ,
հեքեաթներ, պատմութիւններ: Ա. Շարք:
Ֆրէզնօ, «Nor Or», P. O. Box 344, 1930,
8⁰, էջ 126: [323]
Հրանտ Գ. — Գաղաղ Արթին Ամիրա եւ Սուլ-
թան Մահմուտ Բ. աղբայրն պատմական
կեանքէ մեծ վէպ: Պատկերազարդ: Կ. Պո-
լիս, Մ. Յովակիմեան, 1930, 8⁰, էջ 435—
960: Գին՝ զրուր. 150: [«Ժողովրդական»
Մատենաշար, Թիւ 3:] [324]
— — Օրմանեան Պարտիարք եւ Կարմիր
Սուլթանը. Մեծ վէպ աղբայրն ժամանա-
կակից կեանքէ: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս,
1930, 8⁰, էջ 316: [«Ժողովրդական» Մա-
տենաշար, Թիւ 6:] [325]
Մահարի Գուրգէն — Մանկութիւն եւ պա-
տանկութիւն: Երեւան, Պետհրատ, 1930,
8⁰, էջ 248: Գին՝ ըրուրի 1.50: [326]
Մաշառ Ալֆոնս — Այն գիշեր... (Ժամանա-
կակից վէպ): Թարգմ. Յ. Բէշիշեան:

